

Protocol Huiselijk geweld en kindermishandeling

Jan van Brabant College

Inhoud

Inleiding	3
Kindermishandeling en huiselijk geweld	4
De meldcode	4
In welke situaties moeten beroepskrachten melden?	4
In welke situatie is het stappenplan niet van toepassing?.....	4
De meldcode in het kort	5
Toelichting stappenplan	6
Dossievorming Onderwijs	7
Bijlagen	8
Vragen bij afwegingskader (stap 4 en 5)	8
Vormen van kindermishandeling	9
Situaties van onveiligheid	10
De Meldcode app	11
Handige links en telefoonnummers	11

Inleiding

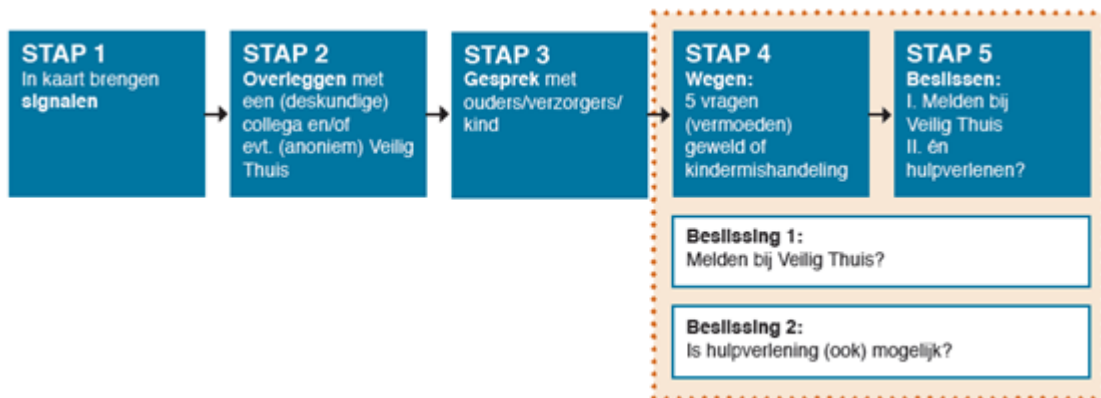
De ‘Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling’ maakt deel uit van de zorgstructuur van het Jan van Brabant College, vestiging Molenstraat. Op deze school is de mentor de spil van de begeleiding en het eerste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders/verzorgers en collega’s. Als de leerling een grotere ondersteuningsbehoefte heeft dan wat de mentor aan ondersteuning kan bieden, wordt het ondersteuningsteam actief betrokken.

Sinds januari 2019 geldt de verbeterde ‘Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling’. Aan deze meldcode is het afwegingskader toegevoegd waardoor de beslissing wel of niet melden bij Veilig Thuis of inschakelen hulpverlening verder wordt onderbouwd.

Deze ‘Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling’ is bestemd voor de medewerkers van het Jan van Brabant College. Doel van de meldcode is snel en adequaat in te kunnen grijpen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode biedt een concreet stappenplan dat professionals moeten volgen bij signalen van geweld.

Daarnaast geeft dit protocol handvatten die ervoor zorgen dat de participatie van het kind een plek krijgt binnen de eigen organisatie. Het is gedurende het meldcodeproces belangrijk om de leerling/het kind te betrekken bij de besluiten die genomen worden. Het kind heeft recht op informatie, recht op het geven van zijn mening en recht om te reageren op de beslissingen die worden genomen.

Het stappenplan bestaat uit de volgende onderdelen:

Kindermishandeling en huiselijk geweld

In dit protocol wordt de definitie van kindermishandeling gehanteerd zoals die in de Jeugdwet (2015) is omschreven:

‘Kindermishandeling is elke vorm van, voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel’.

Kindermishandeling is een vorm van huiselijk geweld. Onder huiselijk geweld verstaan we (Wet Publieke Gezondheid, 2008 en Wet Maatschappelijke ondersteuning, 2015):

‘Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring; huiselijke kring: een familielid, een huisgenoot of een mantelzorger’.

De meldcode

In welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

- In alle gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure (zie bijlage 3).
- In alle andere gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

In welke situatie is het stappenplan niet van toepassing?

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een medewerker naar een leerling, dan dienen de signalen bij de adjunct-directeur of algemeen directeur gemeld worden.

De Wet bestrijding seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs (1999), ook wel de meld- en aangifteplicht genoemd, verplicht medewerkers om de adjunct-directeur of algemeen directeur onmiddellijk te informeren als zij het vermoeden hebben van of informatie krijgen over een mogelijk zedendelict gepleegd door een medewerker van school jegens een minderjarige leerling. De schoolleiding of het bestuur is vervolgens verplicht om aangifte te doen bij ...

De meldcode in het kort

STAP 1 *In kaart brengen van signalen*

Breng signalen in kaart die je zorg bevestigen of ontcrachten. Leg signalen en vervolgstappen objectief en feitelijk vast in het dossier. Voer indien nodig de kindcheck uit.

STAP 2 *Advies vragen aan deskundige collega of Veilig Thuis*

Overleg met een deskundige collega om signalen te duiden. Raadpleeg zo nodig Veilig Thuis of een forensisch arts. Neem bij eengerelateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwenbesnijdenis direct contact op met Veilig Thuis.

STAP 3 *Gesprek met ouders en /of kind*

Besprek je zorgen zo snel mogelijk met de ouders en met het kind zelf. Alleen als jouw veiligheid of die van het kind in gevaar kan komen door een gesprek kan je hiervan afzien.

STAP 4 *Wegen van het geweld*

Maak een inschatting van de aard en de ernst van de situatie op basis van de informatie uit stap 1 t/m 3. Vraag bij twijfel advies aan Veilig Thuis.

- Blijft je vermoeden bestaan? Indien nee: meldcode afsluiten.
- Zo ja, is er sprake van (een vermoeden van) acute of structurele onveiligheid?

STAP 5 *Neem twee beslissingen:*

1. Is melden noodzakelijk?

Als je acute of structurele onveiligheid vermoedt, doe je een melding bij Veilig Thuis en beoordeel je gezamenlijk of hulp bieden of organiseren ook tot de mogelijkheden behoort.

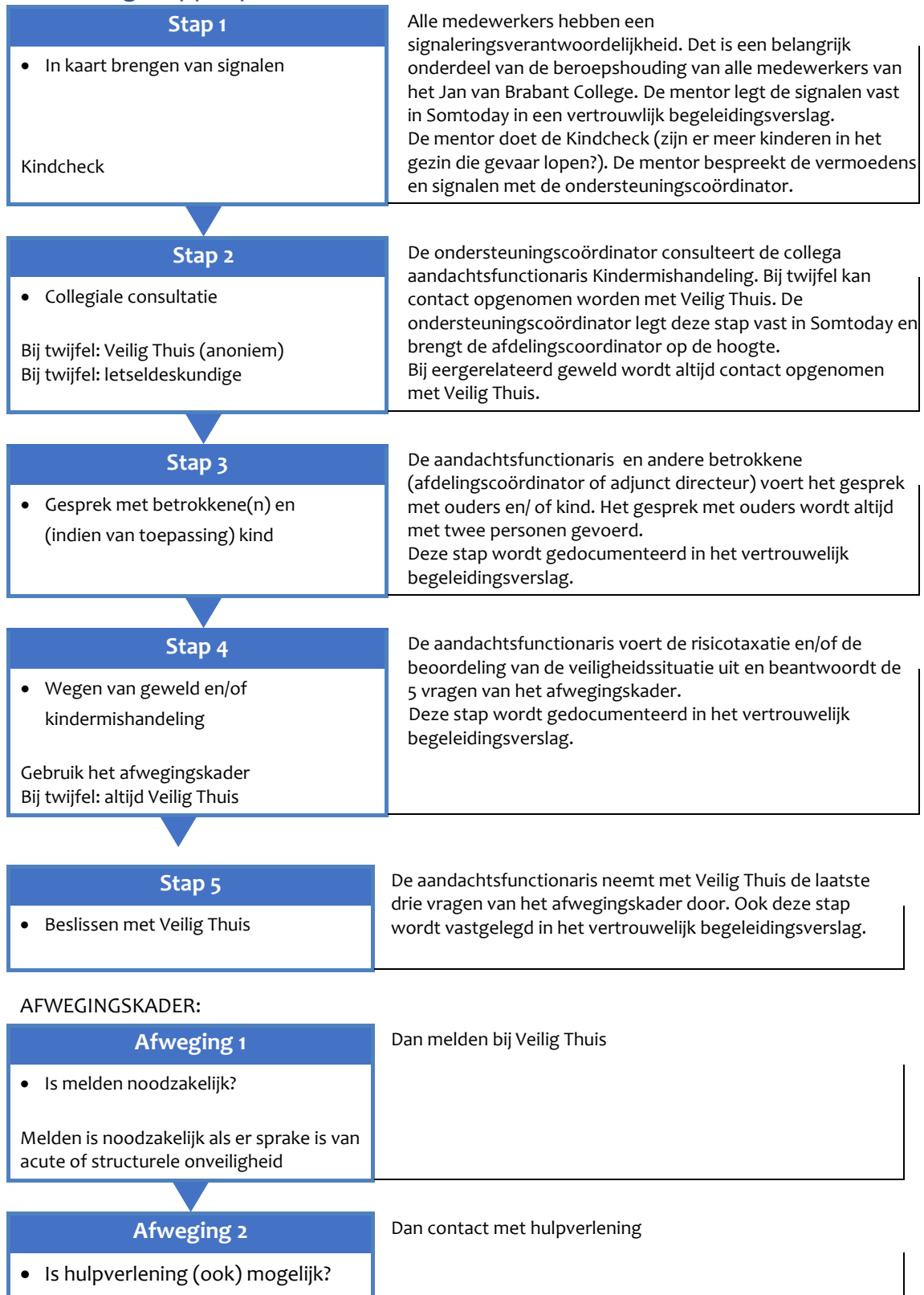
2. Is hulp (ook) mogelijk?

Beantwoord de volgende vragen:

- Ben je in staat effectieve hulp te bieden of organiseren?
- Werken betrokkenen mee aan de geboden hulp?
- Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot duurzame veiligheid en welzijn van alle betrokkenen?

Indien 'nee' (alsnog) melden bij Veilig Thuis.

Toelichting stappenplan

Dossiervorming Onderwijs

Het is belangrijk om alle stappen goed te documenteren in Somtoday:

1. Ga in Som naar de leerling
2. Ga naar het zorgvierkant : Begeleiding -> Zorgvierkant
3. Maak een begeleidingsverslag aan: Begeleiding en ontwikkeling -> Toevoegen -> Begeleidingsverslag
4. Omschrijf bij elke stap: datum, met wie je hebt gesproken, signalen, afspraken e.d. Wees zo concreet mogelijk.
5. Klik in het verslag vertrouwelijk aan!

Bijlagen

Vragen bij afwegingskader (stap 4 en 5)

	1	<p>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier.</p> <p>Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3.</p> <p>Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	3	<p>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis.</p> <p>Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
Meldnormen 2 en 3	4	<p>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis.</p> <p>Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
	5	<p>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.</p> <p>Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

Vormen van kindermishandeling

Er zijn verschillende vormen van kindermishandeling te onderscheiden, namelijk:

Lichamelijke mishandeling

Bij lichamelijke mishandeling wordt de jongere regelmatig lichamelijk letsel toegebracht door de ouder of een andere volwassene. Denk hierbij aan slaan, schoppen of toebrengen van brandwonden. Vrouwelijke genitale verminking of meisjesbesnijdenis is ook een vorm van lichamelijk mishandeling.

Emotionele of geestelijke mishandeling

De volwassene heeft een vijandige of afwijzende houding ten opzichte van de jongere. Vaak is dit een onderdeel van de opvoeding of omgang met de jongere geworden. Denk hierbij aan regelmatig uitschelden, vernederen, treiteren, hoge eisen stellen, de schuld krijgen van relatieproblemen van ouders of de jongere opzettelijk bang maken. Getuige (moeten) zijn van huiselijk geweld is ook een vorm van emotionele of geestelijke mishandeling.

Lichamelijke verwaarlozing

Hiervan is sprake als de jongere niet de (medische) zorg of verzorging krijgt, terwijl ouders/verzorgers dat wel zouden kunnen bieden. Denk hierbij aan onvoldoende of slecht eten, slechte hygiëne, onthouden van noodzakelijke medische of psychische zorg, de jongere meerdere dagen en nachten alleen laten of opsluiten.

Emotionele of geestelijke verwaarlozing

De ouders of verzorgers geven te weinig aandacht, liefde, warmte en/of geborgenheid aan de jongere. Het kan ook zijn dat ouders de jongere vaak laten oppassen op jongere kinderen in het gezin of ze zien niet toe de jongere regelmatig naar school gaat.

Seksueel misbruik

Seksuele aanrakingen die een volwassene aan een kind opdringt. Dit kan een volwassene binnen het gezin of buiten het gezin zijn.

Een of meer vormen van mishandeling kunnen tegelijkertijd voorkomen.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling/verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een situatie waarin een zorgvrager in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid de komende dagen niet is gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de *aanwezigheid* van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Een situatie waarin sprake is van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Een situatie waarin slachtoffers uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in de vijf afwegingsvragen die in stap 4 gesteld moeten worden.

De Meldcode app

De Meldcode app is gratis te downloaden voor IOS en voor Android. Deze app is bedoeld voor medewerkers van o.a. het onderwijs en biedt houvast bij het doorlopen van het stappenplan van de meldcode.

De app bevat:

- de stappen uit de officiële meldcode kindermishandeling inclusief afwegingskader
- informatie m.b.t. kindermishandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag
- tips
- downloads (signalenlijsten, meldcode etc.)
- voorbeelden
- FAQ's

De App Meldcode is ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Handige links en telefoonnummers

Veilig thuis 0800-2000	www.veiligthuiszob.nl Sobriëtasplein 102 5701 MJ Helmond
Politie 0900-8844	www.poltie.nl Kasteel-Traverse 101 5701 NR Helmond
Inspectie van het onderwijs	https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/meldcode